

SLOVENE

Štev. 226.

POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD.

Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona šte. 74.

V Ljubljani, v torek, 4. oktobra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredni dnevi in prazniki, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemanj:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnistvu
prejemanj: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
Vprejema naročila, inserate in reklamacije. —
Ima se rati se računajo enostopna petistva (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 6 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondversta
36 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upraviškega telefona šte. 288.

Kje je podlost?

Včerajšnji »Slovenski Narod« nam očita podlost in šuftarijo, ker smo povedali o slovenskih liberalnih poslancih, da so sedaj v odsekih v manjšini. Zaradi zabavlje, podlosti in šuftarije se ne vznemirjamo, ker nam je popolnoma vseeno, kaj pravijo pri glasilu vladnih nemčurjev o nas. V senci Dežmanovih grabelj ne moremo iskati clike. Pač pa hočemo porabiti to priliko, da pokažemo svetu nekaj fizioloških zanimivosti iz življenja liberalnih dvoživk, ki nam pojasnjujejo njihovo »delovanje« v odsekih. Torej najprej: »Narod« sam priznava, da so v odsekih deželnega zbora kranjske dežele, ki ima 5% Nemcev, Nemci v večini, da torej ti odločujejo. A »Narod« se hinavsko hlina, kakor bi mu to ne bilo všeč, in kakor bi se to ne zgodilo edino vsled krivde liberalnih poslancev. No, ta trditev je za političke dojence preneumna. Ker so pa liberalci v svojem umovanju tako silno zaostali, zato jim prijazno razjasnimo politički ABC, ki je potreben, da se razume ta zadeva. Torej ljubi otroci, v vsakem političkem zboru se deliti dve veliki skupini: vladajoča večina in opozicija, manjšina. Večina drži skupaj, je eno parlamentarno telo, četudi je v njem več različnih podskupin. Te podskupine (klubi ali kaj podobnega) imajo svoja posvetovanja. Zraven imajo pa tudi vse podskupine v večini po svojih zastopnikih (načelnstvu ali parlamentarni komisiji) svoja skupna posvetovanja. V kranjskem dež. zboru so liberalni Slovenci pač večkrat hoteli namajiti lahkoverne svoje pristaše, da so samostojni, da nimajo z Nemci nobene ožje zveze, da so z njimi sklenili samo kompromis za volitev v dež. odbor iz cele zbornice in v dež. šolski svet. A to je neresnično! Liberalni Nemci in Slovenci so v deželnem zboru parlamentarno zvezani; obnašajo se odkrito kot kompaktna večina. Celo znani slovanski govornik Hribar je govoril v javni seji dne 14. okt.

1903 o ti večini in besedo večina večkrat izrečno rabil (prim. str. 116, 117, 118, 119 brzpisn. zapisnika).

Potemtakem v dež. zboru ni nobene slovenske večine in nemške manjšine, kakor je bila včasih, marveč je edino liberalna večina in katoliško-narodna manjšina. Kdor drugače trdi, laže. Zdaj se torej gre zato, kakšno vlogo igrajo slovenski liberalci v svoji večini. Tudi o tem se nam je treba sklicevati le na dejstva. Kakršnokoli važnejše vprašanje se pojavi v zbornici, koder kaže, da stranke označijo svoje stališče, vedno vstane najprej Svegel, pojasni svoje misli, in za njim prežvekuje ravno tisto dr. Tavčar, kateremu včasih pristavi kako slabo deklamacijo tudi ljubljanski župan. Tako je bilo prav zmiraj, brez izjeme! Če pa ni gospodom jasno, kaj naj store, gredo brž dr. Tavčar, Svegel in še par drugih v posvete. In kadarkoli se vrnejo, vedno se uvidi iz sklepa, da so zmagali Balchov Joža. To, kar smo videli že tlikokrat, se je pokazalo tudi pri volitvah v odseke: liberalci ne pomenjajo v večini prav nič. Nemci se norčujejo iz njih in ko jih kľofutajo, še ne čutijo ne. Ali bi bilo sicer mogoče, da bi se bili Nemci drznili predlagati svojo večino v odsekih? Naši liberalci so to sprejeli mirno, in res kakor pravi backi so zapisali na svoje listke, kar so rekli Balchov oča! Taka je! Kdo je torej kriv, da imajo Nemci večino v odsekih? Kdo podlo in šuftarsko izdaja slovensko čast? Vi, od častite večine nečastiti slovenski člani, odprite usta!

Pisma iz Srbije.

(Politične razmere. — Dogodki v Makedoniji.)

Belgrad, 28. sept.

Srbija je imela pred štirimi leti samo eno močno politično stranko, in sicer radikalno. V tem pogledu je bila torej Srbija ona najsrečnejša dežel. Poleg radik. stranke

sta bili še napredna in liberalna. Ti dve pa sta bili tako slabi, da nista mogli resno nasprotovati radikalcem. Tako je imela napredna stranka le generalni štab brez vojakov, torej več uglednih prvakov, a le nekaj tisoč pristašev v narodu.

Kralj Milan je veroval, da so radikali njegovi protivniki, zato se je boril proti njim z vsemi nedovoljenimi sredstvi, samo da jih uniči. Dosegel pa je ravno nasprotno, kar je želel. Ravno valed tega so se množili radikalni pristaši.

Kralj Aleksander ni posnemal svojega očeta, ker je uvidel, da po tej poti ne doseže svojega namena. Delal pa je na to, da močno radikalno stranko razcepi v več frakcij ter jo tako oslabi. S spretno taktiko je res radikale razdelil v tri frakcije: zmerno, radikalno in »dvorsko«. Tudi se mu je posrečilo, da je tudi liberalno stranko razkrojil v tri frakcije. Tako so bile dne 11. junija 1903 politične stranke v Srbiji povsem zmedene, in zmešnjava je po znanem krvavem dogodku še večja.

Prve svobodne volitve so se izvršile pod novim kraljem za časa vlade, v kateri so bile zastopane vse politične stranke. Od 160 poslancev je bilo izvoljenih 74 zmernih radikalcev, 14 liberalcev, 1 naprednjak. Dvorski radikali in dvorski liberalci se niti udeležili niso volitev, ker bi ne dobili niti 1000 glasov. Revolucionarni vladi bi morala slediti parlamentarna vlada, sestavljena iz večine zbornice. A to ni bilo mogoče, ker nobena stranka ni dobila večine, ker so zmerni in skrajni radikali dobili enake število glasov. Nato so se radikali zedinili in sestavili skupno vlado. Zmerni radikali so tudi izrazili željo, da bi se zedinili obe radikalni stranki, a temu so se izprva uprli skrajni radikali. Mogoče pa je, da se stranki zedinita in da morda izven skupnega radikalnega kluba ostane 20 mlajših članov. O priliki kraljevega kronanja sta se zbrali v Belgradu obe stranki. Izvolili so odbor petih članov, da se dogovori glede organizacije. V ta odbor so bili izbrani Pero Veli mirović, Stojan Protić Andre Nikolč profesor Prodanović in Gjoka Stojanović. Vsi so naglašali potrebo zedinstva. Valed tega je tudi odložena ministrska kriza, ki je nastala takoj po kronanju. Ko se snide skupščina, se odloči stvar glede zedinjenja in tedaj se tudi vlada rekonstruira.

Ko so liberalci videli to gibanje med radikali, so še sami sklicali shod, da se

poravnajo med sabo. Na želju tej stranki je znani poslanec Stojan Ribarac. Značilno pa je, da na posvet ni prišel liberalni vodja Avakumović, kar pomeni, da je še vedno spor med njim in Ribarcem. Na shodu so nekateri predlagali, da se premeni stranki ime. Ribarac in ožji tovariši mislijo, da bi stranka pod novim imenom napredovala in bi se ji pridružili mnogi, ki so izven strank. Toda vplivni liberalci se ne strinjajo s premembo imena, in Avakumović utegne zopet prevzeti vodstvo liberalne stranke, ker uživa v nji večji ugled, nego Ribarac.

Stari konservativci so izkušali ustanoviti novo stranko z imenom »Kmečka sloga«. Lepo ime, ki sicer vleče, toda voditelji te stranke nimajo pravega zaupanja. Neki drugi življi, ki so s smrtjo kralja Aleksandra izgubili vse, hočejo ustanoviti »narodno« stranko. A tudi ta stranka umrje, predno se rodi. Iz tega moremo sklepati, da se osnuje močna radikalna stranka, ki bode imela večino v skupščini. Ultraradikalci bodo imeli do 20 glasov, liberalci 10, nova stranka z Ribarcem na čelu 4 do 5, kmečka stranka pa v skupščini nima zastopnika.

Zadnje dni je v Makedoniji poginilo mnogo uglednih Srbov. Pobile so jih bolgarske čete, ki hočejo, da se Srbi prijavijo kot Bolgari komisiji, ki je pričela popisavati prebivalstvo v Makedoniji. Belgrajski listi so ostro napadali bolgarsko vlado, češ, da hujša bolgarske čete. Srbski vladni krogi pa niso tega mnenja, marveč sodijo, da je bolgarska vlada v tem oziru nedolžna in da bolgarske revolucionarne čete le iz maščevanja pobijajo Srbe. Zato je srbska vlada objavila, da hoče v sporazumu z bolgarsko vlado in pomočjo reformnih držav preprečiti zločinstva v Makedoniji.

Rusko - Japonska vojska.

Port Artur ne pade!

London, 3. okt. Reuterjev urad poroča iz Čitua, da so se vršili, kakor poročajo Kitajci, 28 in 29. sept. ljuti boji zahodno od Liaotješana v bližini Golobjega zaliva, v katerih so Rusi zaman poizkušali osvojiti topove velikega kalibra, ki so jih Japonci postavili tam.

London, 3. okt. V Sangaju je razširjena vest, da se je pred Port Arturjem vršila pomorska bitka. Rusi so najeti do-

LISTEK.

O č e.

Peroris iz družbe. V. L.

Mladi odvetnik dr. Vinko Logar je hodil nestrpo po sobi semtertja. Njegovo ne ravno lepo, vsakdanje obličje, kakor jih po ducatih srečavaš na cesti, je izražalo napatost in radostno pričakovanje.

Nervozno je pihal od sebe dim trebušaste, fine smodke ter se oziral zdaj skozi okno, zdaj po sobi naokrog. Težka zagrinjala so visela ob obeh straneh oken, mehke preproge po parketovanih tleh so dušile korak; miza, pregrnjena z umetno vezanim namiznikom, mehki divan z blazinami od rdečega baržuna, omara z bogato knjižnico, par Japonevskih slik, ki jih je kupil na drugi slovenski umetniški razstavi, da se pokaže mecen, — skratka vsa oprava rdečeposlikane sobe je izražala neko solidno-elegantno, samostojno blagostanje v hiši človeka, ki se zjutraj zbudi, pogleda iz postelje po svojem

stanovanju ter si reče: »Vse to je dar moje sreče in sad mojega dela, moja trdna, v gotovini plačana lastnina!«

Dr. Vinko Logar je bil sam iz sebe vse, kar je bil. Pred davnim časom ga je dala skrbna, pobožna mati v šolo, ter ga skromno vzdrževala s tem, kar je pristradala doma, samo da postane sin »gospoda«. Ob tej nadi je živel in z njo v srcu je umrla, ko je bil Vinko dovršil tretjo šolo. Oče, ki je itak že slabo gospodaril, je prodal posestvo in šel v Ameriko; Vinko pa, ki ga ni hotel spremiti, ker je vedel, da bi bilo potem njegovih študij konec, je ostal v domovini. Ker je bil že od narave obdarjen s bistrim umom in žilavo vztrajnostjo, je imel res vedno toliko podpore, da se je preril in prestradal skozi vse križe in boje gimnazijskega in vseučiliškega življenja. »Gospoda« ni maral postati; zakaj ne, tega jaz ne vem, pač pa najbrže on sam. . .

Idealno navdušenje, ki si ga dijak pridobiva na trnjevitih potih humanistiške izobrazbe, se je v teku časa umaknilo dovtetnosti za razloge gmočne koristi. Zato je za-

snubil petdesetorico tisočakov, katere mu je dal bogat trgovec kot odvetniku z lepo bodočnostjo, drage volje in še roko svoje razvajene edinke po vrhu.

Dr. Logar je imel torej denar; ime si je pridobil v nekaterih težavnih točbah, katere je dobil vsled svoje odlične spretnosti in po oprostitvi nekega roparja, kateremu je rešil življenje in avobodo s prepričevalno silo svoje besede. Ko pa se mu je posrečilo, da se je povsem strinjal s svojo bogato ženo, se je smatral v resnici za človeka, ki se raduje popolne sreče.

Od očeta je dobil le dva lista, čisto od začetka; potem so prenehala pisma, in nobena sled ni več ostala za njim.

Pred par meseci pa mu je pisal stari župnik iz njegove rojstne vasi, da je dobil pismo od njegovega očeta, v katerem ga vprašuje, je li še živ, kje da je in če bi mu mogel pomagati, ker se mu hudo godi v tujni ter živi v največji revščini.

Nekaj mehkega je prišlo Logarju v dušo, ko je čital te vrstice častitljivega duhovnika, ki ga je spominjal še iz otroških

let; vsa tih prelest srečnih mladostnih spominov je prihitela k njemu na krilih pomladnih vonjav ter objela njegovo dušo s svojo laskavo, neodoljivo močjo. Zamislil se je v tiste srečne, brezskrbne dni, in zdelo se mu je, da are na cvetno livado, kjer trepeče ves kras deviške Vesne v jutranji rosi, božaje ga s svojimi dišavami. On pa se igra tam z rosnimi demanti in lahkokrilimi metuljčki, ko čuva nad njim skrbno očevo oko. . .

Kakor v vsakem človeku, je imela tudi v njem ljubezen do očeta tako globoke korenine, da tedaj niti ni več dvomil o svoji dolžnosti, striti roditelju starost lahko in prijetno. Nemudoma je pisal očetu dolgo, iskreno pismo, v katerem ga je prosil, naj pride k njemu, da bode do svoje smrti preskrbljen. Obenem mu je poslal denar za potovanje.

Kratko nato je dobil par vrtic iz Clevelanda v Zedinjenih državah, v katerih mu je oče z okornimi besedami in tresočo, komaj razložno pisavo naznanjal, da pride o Binkoštih, da se mu zahvaljuje za njegovo

vlačno ladjo, ki naj bi sprejela vojno ladjo, katero so v nedeljo sveder pričakovali v Vu zun. »Daily Express« poroča, da so dobili ruski uradniki v Sangaju iz Peterburga naznailo, da bo del portarturskega brodovja eventuelno tam iskal zavetišča, ker brodovju ni več mogoče ostati dalje v Port Arturju. To poročilo nam pojasnjuje, zakaj Japonci tako strogo pazijo na Kiaočaua, kar naj bi preprečilo namen, doseči to nemško pristanišče.

London, 3. okt. Včeraj je došlo v Čifu 80 Kitajcev, ki so ušli vkljub strogi blokadi — Elen pripoveduje, da je japonski naskok 26. sept. povzročil Japoncem poraz z izgubo najmanj 50.000 mož. Kakor on popisuje, se je glavni napad pričel na zahodu in severozahodu in sicer s streljanjem iz topov na pozicijah od zaliva Pigeon do Takušana. Pozneje so prodirali Japonci od Svišigina. Po hudih bojih so zavzeli en strelski jarek za drugim. Japonci so drli proti ruskim bajonetom. Boj se je bil prai ob prai in jarki so se polnili z mrliči — Dolgo se je ustavljal obkop pred utrdbo, toda po večkratnem naskoku se je morala posadka umakniti v Ičan. Vedno naprej so prodirali Japonci. Trikrat so prišli celo do obzidja utrdbe. Toda bili so skrajno uničeni valed goste toče krogelj iz pušk in brzostrelnih topov. Morali so se umakniti. Japonci so se ustavljali še pri obkopu maslinim ruskim napadom. Obenem je prišla na pomoč od severa ena divizija od zaliva Pigeon, toda ni mogla dospeti do ruskih jarkov valed strašnega streljanja pomorskih topov iz utrdbe Ljactješan. Japonci bi radi prisilili to utrdbo k molku.

London, 3. okt. Reuterjev urad poroča iz Čifua: Med zadnjim naskokom na Port Artur so Japonci opetovano napadali za Ruse jako važni ogledni griči. Dne 22. sept. so ga zavzeli, ko so kakor mravlje lezli po strmini. Ker je bil poizkus, postojanko zopet dobiti, skrajno nevaren, gen. Steselj ni hotel naravnost izdati povelja, ampak je sklical prostovoljce. Vsak, kdor je bil prašan, je bil pripravljen, nakar je bilo odločeno precejšnje število prostovoljcev. Moštvo in častniki so vzeli seboj ročne granate in po obupnem boju se jim je posrečilo pregnati Japonce iz vseh postojank. Rusi cenijo japonske izgube v 4 dneh napada na 10.000 mož.

London, 3. okt. »Daily Chronicle« poroča, da je bilo v soboto sklenjeno pred Port Arturjem premirje, da se pokopljejo mrliči; takoj po pokopu pa se je bombardement z vsa silo zopet začel.

Tokio, 3. oktobra. Govori se, da je japonska topničarka na južni strani poluotoka Ljactješan zadela ob mino ter se potopila. Posadka je rešena. Ime ladje še ni znano. V pomor. ministertvu tega sicer ne zanikavajo, toda izjavljajo pa, da je treba počakati nadaljnjih poročil.

Tokio, 3. okt. Pomor. ministertvo poroča, da je neki ruski parnik, ki je pritrjeval mine, 20. m. ob vходу v portartursko pristanišče zadela na mino ter se potopil. V ministertvu tudi menijo, da Rusom manjka malih parnikov za odstranjevanje min. — Vest pa, da se je potopila japonska topničarka, se uradno ne potrjuje.

Vojska v Mandčuriji.

London, 3. oktobra. Položaj obeh nasprotnikov je neizpremenjen. Kmečko prebivalstvo Japonci že v veliki daljavi od Mukdena tirajo naprej, ker se boje, da ne bi bili kot ogleduhi v zvezi z Rusi v Mukdenu.

London, 3. oktobra. Reuterjev urad poroča iz Mukdena 28. m. m.: Zdi se, kakor da bi se začelo prodiranje japonskih prednjih čet pri Jantaju ter v Ponšitu. Japonci imajo sedaj približno iste pozicije, kot

25. pr. mes., toda so sedaj precej močnejše, da lahko obnove isti poizkus, kot pri Ljaojanu. Vsak dan prihajajo ranjeni v Mukden. Oba dela strogo pazita na nevtiraliteto železnice Siumintin. Prebivalstvo v Mukdenu je vedno bolj zaupljivo in prodajalnice so zopet odprte.

London, 3. oktobra. Iz Siumintina poroča »Daily Telegraph«, da izkušajo Japonci angleške in druge tuje dopisnike iztirati iz Njušana. Iz tega sklepajo, da Japonci hočejo imeti luko zase. Poročilo pravi dalje, da je 80 topov ruske jahajoče artilerije pod poveljstvom nekega velikega kneza odšlo proti cesarskim grobovom, da zapre dajo obkoljenje.

Peterburg, 3. oktobra. Poročajo, da divja med Japonci v Ljaojanu epidemija, ki so jo povzročila gnijoča trupla.

London, 3. oktobra. Na Japonskem je bilo vpoklicanih sopol 50.000 rezervnikov, ki so namenjeni za Mandčurijo.

Tokio, 3. oktobra. Ruske in japonske prednje straže na jugu, jugovzhodu in vshodu od Mukdena so neprenehoma v dotiki. Pričakovati je velike bitke v bližini Tjenlina; splošna sodba je, da se je Kuropatkin le zato postavil pri Mukdenu ter ob Hunhu, da zadržuje Japonce.

Berolin, 3. oktobra. »Berliner Tageblatt« poroča iz Mukdena: Zdravstveno stanje ruskih čet je ugodno. Mnogo bolnih in ranjenih vojakov, ki so zaostali za armado, je došlo v Mukden. Bataljoni so močnejši, kot pri Ljaojanu, cela armada stoji pod poveljstvom Kuropatkinovim. Vsi vzhodno in južno od Mukdena so od Kitajcev zapuščene, ker vse pričakuje bitke. Japonci se močno utrjujejo ter se v Ljaojanu in Hajčenu pripravljajo za simo. V bitki pri Ljaojanu so imeli Japonci k večjemu 148.000 mož. V zadnjih dneh pa je došlo od juga precej novih čet ter je pričakovati še formoške divizije in drugih čet, kakor hitro paše Port Artur. Ne ve se povedati, kaj bo ruska armada storila pri tem vojnem položaju.

Steselj odlikovan.

Peterburg, 3. oktobra. Car je pred svojim potovanjem v Oleso poslal generalu Steslju anake dostojanstva carskega osebnega adjutanta.

Rusko brodovje.

Čifu, 3. oktobra. Ruske ladje se zadnjega boja niso udeležile. Kupčijske ladje rabijo kot holnišnice. Vsak dan so presledki v streljanju. Male utrdbe vedno menjajo svoje gospodarje.

Sangaj, 3. oktobra. Ruska vojna ladja, najbrže »Bajan«, se je usidrala v zalivu Hankav. Dve dovladni ladji sta bili odposlani, da prepeljeta vojno ladjo v Sangaj.

Nemirovič Dančenko.

Peterburg, 3. oktobra. Cenzor vojaškega štaba prve armade dementira vest, da bi bil Nemirovič Dančenko izgnan. Nahaja se v glavnem taboru v Mukdenu.

Japonski ogleduh v rakvi.

Ruski vojak, ki se je prišel zdraviti domov, pripoveduje: Avgusta meseca so ruske straže pri železniškem mostu zapazile vrsto Kitajcev, ki so šli za pogrebom, in so jih ustavili. »Koga pokopujete?« vpraša straža. — »Ruski vojak mašinko fufu lomajlo«, so rekli Kitajci v pokvarjeni ruščini. Hoteli so reči: Ruskega vojaka je lokomotiva povozila. Straža pa ni bila zadovoljna s odgovorom. Odprli so rakev in našli v njej živega japonskega ogleduha. V rakev so bile zvrtane luknjice, skozi katere je dobival zrak in opazoval okolico.

ljubezen ter da »prav lepo pozdravlja njega in svojo ljubo sinaho, čem hribe in doline in morske valove ter ostaja njegov hvaležni oče Jakob Logar«. Doktorju se je porosilo oko in otožao in polno ljubezni je zavnela davno pozabljena struna v njegovem srcu; zamislil se je in zagledal v praznoto, Olga pa je vzela list, ki ga je položil soprog na mizo in ko ga je prečitala, se je nabral njen suhljati obraz v zaničljive gube in glasno se je nasmejala s svojim tenkodonečim glasom:

«C'est — il drôle! Tvoj hvaležni oče te pozdravlja čez hribe in doline in morske valove! . . . To je vendar — wie soll ich nur sagen, — höchst possierlich, une 'expression toute originelle! . . .»

Nevoljno je pogledal Vinko pred sebe, kakor bi ga stresel kedo za rame: »Vstani, sedem je ura!« in ga vzbudil iz sladkih sanj. Toda soprogi se je ljubeznivo nasmešnil, prijel jo krog ozkega pasu in jo poljubil na usta in na bogate kostanjeve rjave lase, ki so izpuhtevali močan, finodišč parfum.

»Priprost človek je, dragica, sin narave,

kakor naše ljudstvo sploh, in kedar hoče tak človek napisati nekaj lepega in iskrenega, zamisli svoje besede s tisto priprosto narodno ljudsko domišljijo . . .»

»Radovedna sem nanj . . . Najbrže bode jako zanimiv človek. Je veux dire, que il sera très interessant, wenn er diese Volksphantasie immer in so origineller Weise zur Schau trägt.«

A Vinko jo je malo poslušal. Z mehko, rejeno roko jo je božal po gladkih licih ter ji govoril s laskavim glasom:

»Prosim te, srček, bodi mi dobra, veš, vsaj nekoliko dobra, tako čisto malo, da se ne bode šutil zapuščena. Star človek je in nadleže ne bo delal. Tista sobica tam zadaj z razgledom na vrt bode zanj kot nalašč. Najlepši dokaz tvoje ljubezni mi bode to, če ga boš skušala spoštovati, če mu boš dajala vsaj malo od bogastva svoje lepe, velike duše . . .»

»Ne skrbi, Vinko . . .« in vroč poljub mu je zagorel na licu, »ich weiss, dass ich ihn lieben werde, mon Dieu, — tvoj oče je vendar tudi moj!«

(Konec prih.)

Körberjev govor.

V nedeljo je na Dunaju zborovala zveza avstrijskih industrijcev. Zborovanja sta se udeležila tudi min. predsednik dr. pl. Körber in trgovinski minister baron Call. Pri tej priliki je dr. pl. Körber zagotavljal, da vlada sprepešuje in podpira industrijo, kjer le more. Tako je zasluga vlade, da je država dovolila 500 milijonov za nove železnice. Vodne ceste, nagodba z Ogrsko in trgovinske pogodbe so gotovo tudi na korist industrije. Torej — pravi dr. pl. Körber — bodite bolj odkritostni in ne prikrivajte si resnice ter ne pretiravajte. Za zgled, kako javnost pretirava, navaja svoj govor v Lvovu, kjer je govoril »tudi« o nemški posesti. Ta »tudi« pa so mnogi prezrli ter sklepali, da hoče vlada braniti le nemško posest, ne pa »tudi« drugih narodov. V nadaljnjem govoru je dr. pl. Körber obžaloval, da se stranke umikajo realnim razmeram ter vse delo in odgovornost prepuščajo vladi. Ako državni zbor tudi v bodoče ne bode izvrševal svojih dolžnosti, bode vlada na vsej črti tem odločnejše storila svojo dolžnost, da ne propade industrija, trgovina in poljedelstvo. Poleg politične krize ne sme nastati še gospodarska, za katero bi vladi naprtili odgovornost. Kakorkoli se tolmači ustava v Avstriji, o propadu prebivalstva ni besede v ustavi. Gospod. ministri predsednik je torej zopet potolažil industrijo in samega sebe. Ako pa bi dr. pl. Körber govoril povsem odkrito, moral bi priznati, da so največ zakrivila politično in posredno tudi gospodarsko krizo ravno one vlade, ki niso računale z realnimi razmerami v državi. In v to vrsto spada tudi sedanja vlada.

Zasedanje deželnih zborov.

Včeraj je bil odprt zborni zbor avstrijskih deželni zbor. Deželni glavar dr. Ebenhoch je pojasnjeval deželni proračun, ki izkazuje 14.000 kron prebitka.

Socialni demokrati na Moravskem in Češkem.

V nedeljo so socialni demokrati v Brnu priredili velike demonstrativne sprevede. Z rdečimi zastavami ne delu so hodile množice po mestu in zahtevale splošno volivno pravico. Pred namestniško palačo in pred deželnim dvorcem je policija razkropila demonstrante. Tudi v Pragi menijo, da bodo socialni demokrati v deželni zbornici poizkušali demonstrirati za splošno volivno pravico, kakor so to storili v moravskem deželnem zboru. Dne 5. t. m. zvečer bodo priredili soc. demokrati v Pragi šest velikih shodov; dopoldne prihodnjega dne pa, ko bo odprt deželni zbor, se bodo zbrali pred deželnim dvorcem in poizkušali priti na galerije, kjer hočejo zahtevati splošno volivno pravico.

Shod mladočeskkih zaupnikov

je bil v nedeljo v Pragi. Herold, ki je vodil zborovanje, je poudarjal potrebo tesne organizacije Mladočehov in naznanil, da mladočeski poslanci ne bodo odložili mandatorov. Poslanec Spindler je poudarjal, da so sedanji položaj povzročili vladeželjni Nemci ter vlada, ki podpira nemške težnje. Čehi toliko časa ne bodo prenehali z obstrukcijo, dokler se ne bo država preosnovala po federativnih načelih.

Grof Sternberg proti Mladočehom.

Grof Sternberg je izjavil v Kraljevem Gradcu na shodu, da je mladočeska politika politika odvetnikov, pr.esorjev in birokratov. Mladočeska stranka je zaslepila češki narod, da je prišla do veljave nespodobna inteligenca. Mladočehi imajo od tega koristi, da pušče narod tavati v temi. — Grof Sternberg naj sedaj pokaže pot iz — teme.

Gospodarstvo krščanskih socialcev na Dunaju.

Dunajski magistratni gremij je odobril glavni računski zaključek za leto 1903. Računski sklep izkazuje 2800275 kron prebitka.

Mažarska prisega za hrvaške brambovce.

V Zagrebu vlada veliko razburjenje. Mažari nameravajo nov napad na hrvaške pravice; izpremeniti hočejo namreč prisego hrvaških brambovcev v mažarskem smislu, kar je po nagodbenih določilih med Hrvaško in Mažari popolnoma nezakonito. A kaj se menijo Mažari za zakon, ko imajo v svojih rokah moč in oblast.

Poziv k slogi ogrskim katolikom.

Bivši načelnik ogrske katoliške ljudske stranke grof Zichy je poslal vsem katoliškim društvom na Ogrskem okrožnico, v kateri pozivlja katolike, da se naj zedinijo. Vsa nespornost morajo izginiti, laiki ter duhovniki morajo postopati složno.

Prav res bi bilo potrebno, da se na Ogrskem ustanovi močna katoliška stranka, kjer židovstvo ter liberalizem v veliko škodo narodnega blagostanja, pravosti in katoliške cerkve zastupljata ogrsko javnost.

Napad na kozake.

Iz Carigrada poročajo, da je roparska tolpa Kurdov prekradila mejo in napadla neko rusko vas, kjer so Kurdi ropali živino. Kozaki so roparjem sledili na turško ozemlje. Kurdi so turški obmejni straži naznanili, da beže pred armenskimi vataši, valed česar so turški vojaki pričeli streljati na kozake.

»Gustav Adolfovo društvo«.

katero ima namen razširjati med katoliki v Avstriji protestantizem in pa poleg tudi graditi nemški most do Adrije in Carigrada, je imelo preteklo leto 1907 podružnic in 641 ženskih društev. Podpor je društvo porazdelilo 1903. l. 1.629.967 mark 47 fenigov in sicer v Nemčiji 818.768,32 mark, v Avstriji pa 618.721,35 mark, v ostalih deželah 158.340 mark. V osrednji blagajni je bilo koncem 1. 1903. denarja 1.598.063,33 mark. Premoženje »Gustav Adolfovega društva« v Nemčiji je sedaj vredno 3.525.099,27 mark, v Avstriji pa 56.130 mark. Iz poročila je razvidno, da vodi to društvo gibanje »proč od Rima« v Avstriji.

Štajerske novice.

Š Gospodarstvo nemških nacionalcev v Gradcu. Proračun graške občine za l. 1905. izkazuje primanjkljaj 342.721 kron, katerega bodo morali pokriti z novimi davki. Skupne potrebščine znašajo 7.824.601 K, pokritje pa 7.706.880 K, nepokritih 225.000, a k tej svoti se mora še priračunati lanski primanjkljaj 225.000 kron, tako znaša torej skupni primanjkljaj 342.721 K. Kak razložek med gospodarstvom dunajskih krščanskih socialcev in pa med onim graških nemških nacionalcev!

Š Požar v Celju. Dne 1. t. m. ob 3 popoldne se je v skadišču H. Pretnerja preobrnila svetilka in je začelo goreti. K sreči so takoj zapazili in ugasili ogenj, ki je povzročil 100 K škode.

Š Požar v Tepini vasi. Zgorela so 26. sept. ob 4 uri popoldne gospodarska poslopja Elizabete Napotnik v Tepini vasi. Škoda je velika, ker je tudi pogorelo seno in slama, a pogorelika je imela gospodarska poslopja zavarovana le za 300 K. Požar so povzročili otroci, ki so se igrali z užigalicami.

Š Samomor v Trbovljah. V nedeljo zjutraj se je obesil v Trbovljah 21letni rudkop František Kosmah. Vzrok samomoru nesrečna ljubezen in strah pred vojaško službo.

Š Zaradi tatvine so prišli v Mariboru 17letnega postopača Martina Trimčiča iz Nimna pri Ptujju. Dolže ga, da je 16. sept. vlomil v kantino v Ge-tingu skupno z 18letnim dninarjem Mih. Kirbičem. Odnesla sta jestvin in žganja.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. oktobra.

Zakaj je potrebna nemško-slovenska zveza? Zato, da narodno-napredna stranka narodnosti me »zlorablja«. Tako bi človek sklepal, če bere včerajšnje »Narodove« »storije«. Za narodno čast dela, kdor na udarce Slovincem v obraz, molči, kdor se ponižno klanja kakemu bankrotnemu nemškemu baronu in voli na razna mesta za zastopnike slovenske dežele Nemce! S pasjo ponižnostjo se narodnost ne zlorablja — kdo se bo odlej še upal reči, da dr. Ivan Tavčar svoje stranke ne vodi po pravi poti? Dr. Ivan Tavčar z resnostjo po prespanem mačku dokazuje v »Narodu«, da je dr. Susteršič s svojim predlogom proti korespondenčnemu uradu narodnost izrabljaj!! Tako torej! Ker je Svegeli po za Nemece dobro premišljenem načrtu komandiral slovenske liberalce, da ne smejo več glasovati za kako nujnost, tedaj bi moral deželni zbor v najnujnejših narodnih zadevah kar molčati! Tako se je pustil vjeti dr. Ivan Tavčar, ki je imel dovolj prilike, da že pred meseci povadigne svoj glas vsaj radi »strelav v kazino«, s katerimi so Nemci storili toliko krivico Slovincem, a molčal je kot grob! Ta dr. Tavčar, ki sedaj v strahu za svoj ugled, zatrjuje, da bi narodno-napredna stranka stvar spročila pri proračunski debati, se niti kot državni poslanec Ljubljane ni upal v državnem zboru staviti riti suhe interpelacije v zadevi kazinske demonstracije, dasi je bil k temu izredno pozvan! Nasi poslanci pa s niso pustili vjeti in so spravili to stvar pred zbornico, izredno povdarjajoč, da

to ni obstrukcijski predlog. V tem trenutku, ko so to svojo besedo jamčili, v tem trenutku bi bili odvezani narodno-napredni poslanci od Svegljeve zveze, v tem trenutku je bil predlog skupna slovenska stvar, toda dr. Tavčar je teroriziral svoje poslance, da so morali ostati v Svegljevem objemu, in se niso postavili za slovensko čast! Poslanec Ivan Hribar je izrečno povdarjal, da je predlog resnjen, da biontudi glasoval zanj, če ga ne bi zavezala klubova disciplina! Bolj vendar stranka ne more biti zvezana z Nemci tudi v narodnih vprašanjih! S tem, da je narodno napredna stranka na Tavčar-Svegljevo povelje glasovala proti nujnosti, je hotela stvar na ljubo Nemcem pokopati, dr. Tavčar pa je pokazal, da je slep in da ne vidi mostu, ki mu je bil zgrajen, da stopi zopet v krog slovenskih zastopnikov. Narodno-napredna stranka je s tem škodovala narodni stvari, ker je preprečila skupno slovesno demonstracijo proti krivicam, ki se gode Slovincem! — Sedaj „Narod“ meče okoli z lažmi, da je dr. Susteršič bivši nemški burš i. t. d., in pravi, da je dr. Susteršič „cinični zasramovalec slovenstva“, on, dr. Tavčar in njegovi, pa so baje „v boju za slovenstvo osiveli mošje!“ Mi se temu smejemo. Vsek vendar ve, kdo je pod grabljami! Ti v „boju za slovenstvo osiveli mošje“, so tako vestno čuvali, „da se narodnost ni slorabljala“, da so leta in leta z uprav hlapčevsko ponižnostjo poslušali baron Heinove nemške odgovore na slovenske govore in da je bilo treba šele naših poslancev, da so mu pojasnili stališče! Slovenska javnost pa sedaj ve, kako je! Narodnost torej zlorablja, kdor ne molči na Slovincem storjene krivice in lenega Tavčarja ne pusti spati pod Svegljevo brado. Slovenski naprednjaki! Dovolj imate povoda, da na tako jasno izpoved svojega vodje ponosno dvignete kvišku glave! Roke in tri prste kvišku — prisezajte dalje na Dežmanove grablje!

Dokazi narodnega izdajstva! Naši poslanci v odsekih so liberalci, kakor je znano, pustili same, ker se liberalno-slovenska večina ni ozirala na upravičene predloge na korist ljudstva. Tako se v odsekih kaže slika, katero je ustvarila v deželi nemško-slovenska zveza. Nemec je gospodar! Tega so krivi tisti Slovinci, ki so z Nemci zvezani, in tisti njihovi volivci, ki tako zvezo trpe! Značilo pa je, da „Narod“ svojim čitateljem nič ne pove o dogodkih v ustavnem odseku! Izvolitev v ta odsek so naši poslanci sprejeli in prišli k seji, pri kateri se je imelo voliti predsedstvo. Predsednik v odseku je najvažnejša oseba, ker določa seje. Pomislimo, da se gre v ustavnem odseku za delovanje detelnega zbora, da je ta odsek takorekoč ročilna deska zanj. Komur je kaj na tem, da se zboljšajo razmere, mora vse storiti, kar je sploh mogoče, da se omogoči uspešno delo v ustavnem odseku. A kaj se je zgodilo! Liberalni člani tega odseka dr. Tavčar, Hribar in dr. Ferjančič so volili Nemca Schöppla za predsednika! Nemci, katerih vodja Švegel je izjavil, da se potrebujejo za izpremembo volivne pravice celi rodovi, vodijo torej ustavni odsek. Kaj se to pravi? Prvi dokaz imamo že v tem, da je ta odsek sklican šele na petek po seji. Po ti poti se seveda potrebujejo celi rodovi za izpremembo, če ni sej. In tega so krivi naši liberalci. Iz njihovega ravnanja vidimo natančno, da so pričeli zopet igrati umazano igro, kakor lansko leto. Lani so obstruirali ustavni odsek, ker niso hoteli delovati v njem; letos ga obstruirajo s tem, ker so volili takega moža za predsednika, ki ne sklicuje sej. Najlažja obstrukcija je pač taka! — Ko bi bili izvolili kakega Slovence, bi bil bolj vezan, ker od liberalnih Slovencev imamo izjave, da ne nasprotujejo volivni preosnovi. Nemci so pa vedno izjavljali, da se štejejo proste. Lani in letos, ko se je volil ustavni odsek, je nemškega kluba zastopnik izjavil, da z volitvijo odseka nečejo na noben način ustvariti za svoje ravnanje kakega prejudica. To se pravi: oni si hočejo ohraniti prostost, zavlačevati

volivno preosnovo in jo preprečiti. In za to nečedno delo jim naravnost pomagajo naši liberalci. Ivane, Janus si, ne Janez! Z enim licem migaš, da hočeš volivno preosnovo, z drugim mežikaš z Nemci, kako bi jo onemogočil. Janez — Janus, poznamo te!

Dr. Tavčar je tudi gluhi! „Slov. Narod“ je ves zmeden. Nerodnost dr. Tavčarjeva je vsakega vidno odkrila nemško-slovensko zvezo! Kakor je bil dr. Tavčar zmeden v dež. zboru, tako je zmeden tudi njegov list — „Leibblatt“ mnogih Nemcev, kakor so priznale „Deutsche Stimmen“. V dež. zboru je Tavčar namestu Susteršiča in Schweitzerja na splošno veselost vedne klical „Sukljeta“, sedaj pa se dela, kakor bi bil gluhi in z oči-vidnim namenom denuncira, češ, da je „Abzug Teutcher“ klical na galeriji akademik g. Robida, kar pa ni res. S tem hoče prikriti svetu, da so mu te klice pošiljali „Savani“. Tako vé sedaj slovenska javnost tudi to, da dr. Tavčar ni le slep, ampak tudi gluhi, odkar se je baronu Schweglu privezal na frak.

Na zaupnem shodu v Dobrépoljah minule nedelje popoldne so volivci s soglasnim odobravanjem pritrdili stališču katoliško narodnih poslancev v zbornici. Posl. Jaklič je volivcem podal sliko položaja v zbornici in deželi. Z ogorčenjem so sprejeli naznanilo o narodnem izdajstvu Tavčarjeve stranke, ki valed tesne zveze z Nemci v zadnji seji niso smeli, niti mogli nastopiti za čast naroda, dežele in Ljubljane proti dež. vladi. Kako so liberalci prodani Nemcem, dokazuje dovolj dejstvo, da imajo Nemci zaradi popustljivosti liberalnih Slovencev v dveh važnih odsekih večino in tudi v odseku za volivno reformo so volili nadelnikom Nemca. Gotovo je, da bo ta zaviral delo v odseku, kar bo najbolj mogel, najbrž tudi preprečil volivno reformo, ker vsako razširjenje volivne pravice okrepi le Slovence. Tako se čedalje bolj kaže, da se je dr. Tavčar dal zvitemu baronu Schweglu vjeti in mu dal tudi glede volivne reforme gotove obljube. Tako izdajstvo mora boleti vsakega poštenega Slovence, ki ima še kaj narodnega čuta in ponosa. Valed nemško-slovenske zveze je prišlo v naši slovenski deželi tako daleč, da se ne gre več za to, ali bo gospodarila v deželi liberalna ali katoliško narodna stranka, ampak za to, ali bo bodoče sploh Slovenec gospodar ali Nemec. Volivna reforma je nujno potrebna in brez te reforme ne bo dež. zbora, naj liberalci še tako hinavsko javkajo, koliko trpi valed tega „ubogi kmet“. — Župan Mustar je dejal: Bji naših poslancev za razširjenje volivne pravice moramo najodločnejše podpirati. Vsako razširjenje mora le okrepiti kmečki stan, ki valed krivičnega volivnega reda nima dovolj velikega zastopstva v zbornici. Miroljubnost v tem boju ne bi bila na mestu. Če se nasprotniku krivična posest ne more vzeti zlepa, ako je vam noče izpustiti, tedaj je treba pograbit najstrožje orožje. Predlagal je sledeče resolucije: 1. Na zaupnem shodu v Dobrépoljah zbrani volivci odobrujejo vsa prizadevanja katoliško-narodnih poslancev za razširjenje volivne pravice in jim kličejo: Pogumno naprej, mi smo za vami! 2. Na zaupnem shodu v Dobrépoljah zbrani volivci sočutno pomilujejo inteligentne volivce po mestih in trgih, ki so poslali v dež. zbornico poslance, ki ne morejo, ne smejo in ne znajo braniti časti dežele in glavnega mesta proti njenim sramotilcem. 3. Izrekajo katoliško narodnim poslancem popolno zaupanje.

Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Kanonično sta bila vmeščena oč. gg. Josip Perz na župnijo Borovec (Morobitz) in František Kepec na župnijo Češnjice. Premeščeni so oč. gg. kape-lani: František Zorko iz St. Jerneja k k Sv. Petru v Ljubljani, Jakob Kalan iz Zagorja v St. Jernej, Janko Petrič iz Škofje Loke v Zagorje, František Steržaj iz St. Janža v Skofjo Loko.

Za dekanijo Leskovec bode konferenca dne 10. t. m. na Vel. Dolini.

Trgatev v leskovski okolici je večinoma končana. Ker je bilo grozdje nenavadno slabo, pričakujemo izvrstne kapljice.

Lovska sezona. Kakor čujemo, je letos v loviških precej zajcev, jerebic in prepelic. Nekateri občine so napravile pri dra-

žbah lova lepe kupčije. Hvalijo pa se letos tudi lovski tatovi, da jim gre po sreči. V kočevskem, novomeskem in logaškem okraju je pa zlasti poljški lov jako živahen, ker kmetje v pozni jeseni kaj dobro spečajo polše kožice pri krznarjih. V bukovih gozdih v ribniški in dobropoljski dolini nalové v eni noči po 200 do 400 polhov.

Monstranco v romanskem slogu je izvršil pasar g. J. Kregar po francoski obliki, kakršno imajo v Lurdu. Namenjena je za župno cerkev v Smedniku. Delo je jako lepo in efektivno. V krogu so znaki štirih evangelistov v emajlu. G. Kregar je s tem krasnim delom zopet dokazal, da je res pravi mojster v svoji stroki.

Nevarno je zbolel č. g. župnik Ignacij Salehar v Dol. vasi pri Rbniči. Priporoča se v pobožen „mentos“ vč. gg. duhovnim sobratom, prijateljem in znancem.

Umrli je dne 3. oktobra v Lašah po dolgi in mučni bolezni František Peček, četrtošolec. Bil je vedno odličen učenec. Pred poldrugim letom je izostal iz šole radi bolezni. Sino je hrepenel, da bi šel zopet v šolo, toda želja se mu ni izpolnila. Dasi je trpel posebno proti sadnjemu silne bolečine, vendar jih je prenašal zelo potrpežljivo. Žalostnim staršem naj bo v tolažbo, da se blagemu Francetu bolje godi na drugem svetu.

Oče onečastil hčer v Smartnem pri Litiji so aretirali kočarja Jožefa Pipana, ki je oskrnil svojo 9letno hčerko.

Strica ubil. V Mitrovici je sodišče obsodilo na smrt Jurija Vineka, ki je ubil v prepiru radi nekega zemljišča svojega strica. To je letos že šesta smrtna obsodba pred tem sodiščem. V prvih petih slučajih je sledilo pomilostenje.

Istrski deželni šolski svet Cesar je imenoval ravnatelja gimnazije v Kopru g. J. Bizjaka za člana istrskega dež. šolskega sveta.

Imenovan je za učitelja na Stajerskem g. Franc Sinigoj od Sv. Križa na Goriškem. — Pomožna učitelja gosp. Anton Knapi v Vrabčah in g. Bogomir Fegic na Colu sta imenovana za prov. učitelja.

Novi 10kronski bankovci ne bodo imeli več sedanje oblike, ampak bodo podolgasti, kakor ameriški bankovci.

Jugoslovansko razstavo name-ravajo prihodnji mesec iz Beograda premestiti v Sarajevo. Hrvaški umetniki so se že odločili za to premestitev.

Brata je ustrelil. Pri Sv. Petru v Sumi (okraj pazinski) se je zgodila 29. m. m. huda nesreča. Kmet Alojzij Bratuhč povrniši se nedavno temu od vojakov, je rad pripovedoval sovaščanom o vojaškem življenju. Med najpazljivšimi poslušalci pa sta bila brat mu Matej in prijatelj Fran Bratuhč. V želji, da bi bilo njegovo pripovedovanje čim nazorneje, je vzel neko lovsko puško in je kazal na njej, kako se delajo razne vojaške vaje. V tem pa se je pripovedovalcu puška, ki je bila nabasana (česar pa, seveda on ni vedel) sprožila in projektil je zadel brata pripovedovalčevega, Mateja Bratuhča in imenovanega prijatelja. Ta poslednji je ranjen v obraz, a ni nevarnosti za njegovo življenje. Prepeljali so ga v bolnišnico v Pulj. Prvi pa je umrl eno uro po nesrečnem dogodku. Kroglja mu je udrla nad srcem.

Rodovitnost G. Janko Stele, mlinar v Zalogu pod Ljubljano, ima 1 in pol leta staro prasicu, ki je vrgla 20 mladih, med katerimi sta bila samo dva mrtva. Ista žival je pred pol leta vrgla 15 mladih. Opozorjamo trasičerojce na ta rodovitni zarod.

Napad s sekuro. V nedeljo je v Loškem potoku Janez Bambič s sekuro napadel Marijo in Matijo Knavea, kateremu je zadal dve težki rani na hrbtu, ženi Mariji pa je presekal željuz.

Pogrešajo kovaškega učenca Rafaela Božiča, ki se je učil pri kovaču Jožefu Širku v Vipavi. Menda je izvršil samomor.

Slovesna otvoritev in blagoslovljenje nove šole bo na Koroški Beli Javorovici dne 6. t. m. ob 10. uri popoldne. Prijatelji šole in učiteljestvo dobro došli!

Ponesrečil se je na Dovjem Fr. Pogonik. Udaril je po mizi s steklenico, ki se je razletela in mu prerezala žile na roki.

Iz Kroke se nam piše: Za poldrugno cerkev v Kropi sta darovala gosp. Jernej Hafner, trgovec v Celovcu, in njegova soproga štiri slikana okna. Novo obhajilno mizo in stopnice pred oltarjem je solidno izdelal kamnosek Al. Finžgar v Svoji Loki. Samotni tlak v obliki preprog je položil Angelo Molinaro iz Stofje Loke. V ta namen so darovali gg.: Duh. svetnik I. Azman, župnik S. Zupan, V. Klinar, I. Magušar in manjše svote več drugih dobrotnikov, katerim bodi izrečena zahvala.

Iz radovljanskega okraja se nam piše: Spomladi je naše okrajno glavarstvo izdalo ostro prepoved koper plese in ponočno popivanje. Bili smo veseli te prepovedi in trdni nadi, da se omeji žganjepitje. Zal, da se ni obrnilo na boljše. Glavni vzrok

pa je ta, ker se premalo skrbi za izvršitev prepovedi. »Oči postav« večkrat ne vidijo ali nedejo videti neredov. Neki dopisnik toži v »Gorenju«, da v njegovi sosesčini vedno hrešči meh. V dotični gostilni se v istini pijanci shajajo in pretepajo cele noči, a gostilničar je bil oproščen. Torej, kaj pomaga prepoved! Zato pa je dolžnost drugih poklicanih faktorjev, da odvrčajo ljudstvo od nesrečnega žganjepitja ne glede na to, ali je to včas posameznikom, ki se okoriščajo na škodo ljudstva.

Novo vero uči neki liberalen misijonar v Begunjah pri Cerknici. Pred kratkim se je namreč podlo norčeval iz neke ženske, ki se je prekrizala pred sv. razpelom ob potu. Kako zelo je vsiljiv, se vidi že iz tega, ker se je celo njegov pes od nje navadil besnati, da nobenega mimo-idočega ne pusti pri miru. Kupi naj torbo!

Novo šolsko poslopje v Dolskem. Pišejo nam: C. kr. okr. glavarstvo je na dan 26. sept. odredilo kolavdacijo novega šolskega poslopja v Dolskem. Povabljeni so bili tudi krajni šol. sveti in obč. zastopi v Dolu, Dolskem in D. M. v Polju. Ti so se odzvali povabilu, a čudno, šolsko poslopje še ni bilo dogotovljeno.

V občini Naklo nad Kranjem se razcepi Marije Terezije cesta na dve strani, desna vodi v Calovec, leva v Beljak. Da bi to vsakdo vedel, napravljen je kamenit steber z napisom Strasse nach Klagerfurt, na levi Strasse nach Villach. Slovinci potrebujejo slov. napis! Posebno, ker tam mnogobrojni božjepotniki hodijo na Brezje in jih prav mnogo zaide na nasprotno cesto. Za kake nemške agente pač ni treba v čisto slov. kraju nemškega napisa.

S Toplo se nam piše: Z ozirom na notise v sobotni številki glede dobe kopanja se javlja občinstvu, da traja pravzaprav kopališka doba od 1. maja do 15. oktobra. Tako stoji črno na belem v »kopalnem redu«, ki je prilepljen na dveh krajih v kopališču. Kdor se hoče še kopati, preden nastopi zima in ž njo revma, naj se kar napoti k nam. Kopljejo se res sedaj samo še štiri gostje, pa vsak dan utegne še koga prinesti. Po gostilnah se toči že izboren letošnji čvček — nova privlačna moč.

Zadnji čas

je za obnovev naročnine na »Slovenca« v tekočem četrtletju, ker po določenem obroku, zvesti svoji dosednji praksi, ustavimo list vsem, ki dotlej ne poravnajo naročnine. Pripravljeni pa smo se ozirati na vse opravljene želje, ki se nam pismeno pravočasno javijo.

Ljubljanske novice.

V stolnici je bila danes povodom godu Nj. veličanstva presvitlega cesarja Franca Jožeta I. pontifikalna sv. maša, katero je daroval premladostni gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič ob veliki asistenci. Sv. maše se je udeležil deželni predsednik baron Hein, deželni glavar pl. Detele, mestni zastop ter zastopniki raznih c. k. uradov.

30letnico tiskarskega in nepretrganega delovanja v tiskarni A. Klein & Comp. praznoval bode 12. t. mes. gospod poslovodja Anton Sterlekar. Stopil je v omenjeno tiskarno dne 12. oktobra leta 1874., kjer se je tekom časa pokazal pridnega in zvestega delavca. Gospod A. Sterlekar se je pokazal v krogu svojih tovarišev kot dober in zanesljiv mož ter si pri njih pridobil mnogo ugleda in spoštovanja. Tekom svojega delovanja se je zmirom zdravega in čvrstega počutil in je preživel v tem času štiri gospodarje omenjene tiskarne. Se mnogo let mu želé udani tovariši!

Ponesrečeni železniški sprevodnik. Na dolenski železnici se je ponesrečil železniški sprevodnik Zirnstein. Pri vltodu v železniški voz mu je spodrnilo in je padel. Zlomil si je na rami kost.

Nemška organizacija. Nemci so v Ljubljani otvorili nemško trgovsko šolo za dekleta. S. lo. obiskuje 28 deklic, med njimi 15 Slovencek in 11 Nemk.

Boj na cesti. 25letni Tönniesov hlapec Eg. Zvolšak iz Stofje Loke je v pijanosti na cesti napadel tovarniškega polirja M. Marieka, kateremu je prešel pomagat njegov sin. Razvil se je na cesti pravcati boj. Policaj je Zvolšaka aretiral. — Polir je lahko ranjen.

Ne usedajte se na litre! Na Viču je bila včeraj poroka. Od poroke je prišel v gostilno k Martinu Fr. S., ki je hotel pokazati, da zna na litru sedeti. Usedel se je na liter, ki pa se je zdobil in F. S. je dobil taka neizbrisna znamenja, da ne bo nikdar več poizkušal take umetnosti.

Umrli so: Valentin Marinko, delavec, 56 let. — Gena Armič, trgov. pomoč. hči, 9 mesecev. — Gvidon Salan, kjuharjev sin, 1 mesec. — Matija Schneller, posestnik, 37 let, Radeckega cesta 11. — Friderik Anton Dorotka pl. Eremval, zasebnik, 63 let, Zaloška cesta 11.

Poročena sta bila v stolnici g. Pavel Jerman, organist v Mekinjah pri Kamniku z gđ. Ano Struna. Na mnoga leta!

V Ljubljani smo na boljšem! Te dni je prišel v Ljubljano neki dovtipni Dunajčan, ki je pripovedoval, da imamo odsele v Avstriji samo 11 mesecev. „Zakaj pa?“ vpraševali so radovedni Ljubljančani. „Zato ker je Jenner ušel“ je hudomušno odgovoril Dunajčan. Smeh. „O“, povzel je be sedo debeluhasti Ljubljančan, „mi Ljubljančanje smo pa torej še vedno na boljšem in ostanemo pri dvanaestih“. — „Ali ste Jennerja dobili v Ljubljano?“ vpraševal je Dunajčan. — „O ne“, pravi Ljubljančan, — „mi imamo Prosenca!“

Razpisano je pri dež. sodišču mesto jetniškega paznika.

Ustanova Pri ljubljanskem mestnem magistratu izpraznjena je jedna Primosa Auerjevi ustanov v znesku letnih 105 K. Do te ustanove imajo pravico ubogi otroci ljubljanskih meščanov, pred vsem pa sorodniki ustanovnika in otroci izdelovalcev barok, dokler se sami ne morejo preživljati. Prošnje za podelitev te ustanove vlagati je do konca t. m. pri magistratnem vložnem zapisniku.

Meteorološko mesečno poročilo. Minoli mesec kimovec je bil izprva topel, a pozneje hladen in neprijeten. — Opozorjena na toplomeru dajo povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 11,2 stopinje, ob dveh popoldne 17,5 stopinj, ob devetih zvečer 13,1 stopinja, tako da znaša srednja dnevna temperatura tega meseca 13,9 stop., za 0,9 stopinj pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dajo 737,0 mm. kot srednji zračni tlak tega meseca, za 10 mm. nad normalom. — Mokrih dni je bilo 11, padlo je pa vsega skupaj 202,1 mm. dežja (samo 14. je padlo 75,8 mm.). Vetrovi so bili sploh slabi, le 18. in 19. je pihal oster severovzhod (burja). — Nevihte so se opazovale ob treh dnevih, okolica jih je imela več.

Književnost in umetnost.

* Slovensko gledališče. V soboto zvečer se je predstavljala velika burka s petjem „Rezervistova svatba“, spisal Chi vot in Duru. Burka sama na sebi ni umetniška, toda daje pa dovolj priložnosti, da igralci pokažejo svojo umetnost. Igra je na nekaterih mestih prava glupost in bi je rešilo le jako živahno igranje.

Vloga Rožnika je bila kot nalašč za g. Verovška, ki je bil ta večer prav v svojem elementu. Tudi g. Dobrovolny in gosp. Dragutinovič ter g. Danilo so nastopili vse hvale vredno. Manj pa moremo biti zadovoljni z gosp. Nuščem, ki je vse preveč pretiraval; bil je velik kontrast gospodični Bergantovi, ki je nastopila kot služkinja čisto naravno, in gospodični Noskovi, ki tudi ni ničesar pretiravala. Jako dobro je igrala tudi gospica Vugrinčičeva. Nastopila sta tudi moški in ženski operni zbor, ki pa naj bi drugič bolj pazila na takt in ne silila godbo, da ju lovi s taktom.

Mnogo naznanjenih pevskih točk je bilo izpuščenih. Splošen vtis je bil, da igra ni dobro pripravljena. Kaj še bo?!

* Koncerti slovanskih umetnikov v Gorici. Dne 10. t. m. priredi v Gorici koncert slavnoznan: violinist Kocjan — Prve dni decembra pa pride v Gorico slavni dvorni virtuozi na gosli Fran Odrliček. Dne 19. in 20. decembra t. l. pa se boe producirala v Gorici preustrojena pevska družba Nadežde Slavjansky, ki bo pela opereto: „Življenje za cara“.

Nova iznajdba.

Kodanj, 1. oktobra. Ritzov biro poroča: Iznajditelj telegrafa, Poulsen, je iznašel novo iznajdbo, s katero je mogoče neprenehoma proizvajati električne valove. S tem je omogočeno brezžični brzojav tako regulirati, da ni mogoče ujeti brzojavk druge, ko tam, kamor so namenjene. Iz najdba omogočuje brezžičen telefon, krmarjenje čolna ter spuščanje torpedov na velike daljave brez direktne zveze. Za se je ustanovila mednarodna družba, ki bo izrabila to iznajdbo.

Razne stvari.

Najnovejša od raznih strani.

Strahno dejanje matere. V Walternu je delavka Jožefa Perusich pustila sestrdati svoje dete. Mrtvo truplo otroka so našli za pečjo. — Potres na otoku Samos. Iz Cari grada poročajo, da so bili v novejšem času na otoku Samosu zopet silni potresi. Zlasti močni so bili potresni sunki v mestecu Hori. Tako silni so bili, da se je porušilo nekoliko hiš, ki so bile že prej poškodovane od potresa. Nad 2000 oseb je brez strehe. — Vlomili v poštni urad so na Ogrskem v občini Keczal neznani tatovi ter cdnesli 15.000 kron. — Top počil je v El Errolu na Španskem ter ranil štiri vo-

jake. — Umrli je princ Lotar Metternich, bivši podpredsednik naimestništva na Zgornjem Avstrijskem. Svoj čas je služboval tudi v Ljubljani. — Novi kurs na Ruskem. Ruski minister za notranje stvari je dovolil, da sme zopet izhajati židovski list „Mošod“. — Brzovlak je skočil raz železniški tir na Great Western železniški drti na Angleškem. Vlak je popolnoma razdrobljen. Štiri osebe so bile mrtve in 50 ranjenih. — Napad na grofa Tiszo. V Budimpešti so bile razširjene govorice, da se na ministrskega predsednika Tiszo namerava napad. Sedaj so poizvedbe dognale: Pred meseci je neki Erdely Tiszo prosil za službo in v tajništvu poslal svoje listine. Tu so pa listine izgubili in jih zato Erdelyju niso mogli dati nazaj. Pred nekaj dnevi je pa Tiszi v pismu grozil, da bo umoril njegoin njegovo družino, če ne dobi nazaj svojih listin. Erdelya so prijeli in ker je slaboumen, ga oddali v neko bolnišnico. — Na ženitovanjskem potovanju se je pri Catinju smrtonovarno ponesrečil pravoslavni duhovnik Nakičevič. Splašili so se mu konji. Tudi njegova žena je smrtonovarno ranjena. — O potresih poročajo iz raznih italijanskih mest.

Iz brzobjav.

Pariz. Neki tukajšnji list poroča, da je bil umorjen ob rusko-turški meji poveljnik ruske obmejne straže.

Brno. Načelnik jezikovnega oddeska češkega narodnostnega sveta za Moravsko je vložil na broski občinski svet vlogo, v kateri zahteva, da naj imajo oni občinski uradi, katere je smatrati za politične oblasti I. instance, dvojezične napise. Prepis vloge je bil doposlan tudi namestništvu.

Pariz. Francoski ministarski svet je sklenil, da se zbornica skliče 18. oktobra.

Kodanj. Danski državni zbor je bil odprt 3. t. m.

London. „Daily Express“ poroča iz Berlina, da bodo te dni objavili za roko španskega kralja z vodinjo Marijo Antoneto Meklenburg Sverinsko. Nevesta je dve leti starejša, kakor kralj. Potrjena do slej še ta vest ni.

Rim. General Ricciotti Garibaldi je kot predsednik albanskega sveta osebno vročil angleškemu in francoskemu poslaniku ter Tittioniju ugovor albanskega odbora proti mednarodni upravi Makedonije. Tudi turškemu poslaniku v Rimu so vročili prepis ugovora.

London. Umrli je William Harcourt, eden najvplivnejših angleških liberalnih državnikov.

Utrdbe v belgijski Atriki.

Kongo država gradi na južni, vzhodni in severni meji 20 utrd. Utrdbe bodo oborožili s topovi. Utrdbe imajo namen širiti evropsko kulturo med zamorci.

Telefonska in brzobjavna poročila.

Japonsko-ruska vojska.

Mukden 4. okt. Japonci so pri Mukdenu rekrutirali številne čete Harhuzov. — Vrše se vedno boji med prednjimi stražami.

London 4. okt. Japonci so bili po zadnjih naskokih na Port Artur strašno izmučeni. Steselj je to porabil in je zapovedal nepričakovani izpad v smeri proti Golobjemu zalivu. Rusi so zasedli vse od Japoncev že pridobljene pozicije. Izpad se je vršil dne 30. sept. ter se je boj vršil ves dan. Ti boji so Japonce popolnoma izmučili. Ena japonska stotnija je bila popolnoma uničena. Pcsali so k Steslju parlamenterja, ki je prosil nekaj ur odmora, da pokopljejo mrtve. Steselj je prošnji ugodil.

Čifu, 4. okt. Privata poročila potrjujejo, da so zadnji napadi na Port Artur trajali štiri dni in da so bili Japonci odbiti z velikanskimi izgubami. Neki japonski bataljon je ogenj ruskih topov iz notranje luke popolnoma uničil.

London, 4. oktobra. O zadnjih bojih se še poroča: Japonci so zasedli Visokogoro, a Steselj je uvidel potrebo priboriti si jo zopet nazaj. Isdal je oklic za prostovoljce. Oglasilo se je za ta boj prostovoljno mnogo častnikov in vojakov. Vsak prostovoljec je nesel v rokah granato in ko so prišli k japonskim jarkom, so Rusi z roko metali granate na Japonce. Japonci so bežali. Rusi so jih zasledovali. V zadnjih bojih je od 36 japonskega polka, ki je štel 4000 moč, pri življenju ostalo le 11 infanteristov in 1 podčastnik.

London, 4. okt. Med Japonci pred Port Arturjem strašno divja nalezljiva bolezen beriberi. Japonski vojaki se pritožujejo, da čast-

niki bolnike silijo iti dalje v boj. Mnogi japonski vojaki so se umirajoči morali vleči dalje.

London, 4. okt. „Standard“ poroča, da so imeli Japonci od bitke pri Jalu izvezemši izgube pri Port Arturu doslej 35.000 mrtvih in ranjenih, 10.000 mož pa pogrešajo.

Idrija, 4. okt. Naš poslanec M. Arko je poročal o dež. zboru. Zbrani volivci so soglasno odobrili postopanje katol. narodne stranke.

Dunaj, 4. okt. Princezinja Koburška je uveljavila pri višjem dvornem maršalu zahtevo po sopetni preiskavi njenega duševnega stanja in za razveljavljenje kuratele.

Dunaj, 4. okt. „Reichspost“ pravi, da bo Körber razpustil drž. zbor, ako češka obstrukcija ne bo prenehala.

Aden, 4. okt. Pristaši Mulaha so napadli mesto Ogardeno in pobili 600 ljudi.

Meteorološko poročilo.

Viš na nad morjem 3062 m, srednji zračni tlak 736,9 m

Čas opazovanja	Stanje neba	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nabe	Relativna vlažnost
3. zveč.	788,8	12,0	sl. jvzh.	obl.	
7. zjut.	737,9	12,0	brezvetr.		44
3. popol.	738,5	14,4	sl. jug.		

Srednja večerajšnja temperatura 12,3° norm. 12,5°

Potrji globoke žalosti dajejo podpisani spodobno na znanje, da je njihov predobri, nepozabni oče, oziroma tast in ded, gospod

Fran Kopriwa

zasebnik 1671

danes v ponedeljek, 3. oktobra 1904, sprejemši svetotajstva za umirajoče, v starosti 81. let mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki predragega rajnika se bodo blagoslovili v sredo, dne 5. oktobra, ob 4. popoldne v hiši žalosti, Kuhnova cesta št. 23, ter zatem svečano položili k večnemu počitku pri Sv. Krištofu.

Sv. maše posmrtnice brale se bodo v četrtek, dne 6. oktobra t. l., v župni cerkvi Sv. Petra.

V Ljubljani, dne 3. oktobra 1904.

Fran Kopriwa, nadzornik ogr. premogarske delniške družbe, Ivan Kopriwa, mestni fizik, Adolf Kopriwa, rudarski uradnik, Karolina Freyer roj. Kopriwa, otroci. — Hedvika Kopriwa roj. Ruprechtova, Marija Kopriwa roj. Hallerjeva, Marija Kopriwa roj. Ruprechtova, snuhe. — Rikard Freyer, c. kr. poštni kontrolor, zet. — Vsi vnuki.

Gospodična

večša slov. in nemškega jezika, izurjena v računstvu, se sprejme kot

blagajničarka in knjigovodkinja

pri g. Jakobu Zalazniku, Stari trg 1667 1-1

Mednarodna panorama,

1-1 Ljubljana, Pogačarjev trg. 1670

Ta teden

Slikovita Tirolska.

Otvoritev privatnega industrijalnega tečaja.

Naznanjam slavnemu p. n. občinstvu, da otvorim 15. t. m. svoj od visoke c. kr. dež. vlade dovoljeni **industrialni tečaj**.

Učenke se bodo praktično vežbale v četrtletnem tečaju, ki bode deljen v dopoldanskega in popoldanskega, v vseh ročnih delih.

Podučevali se bodo sledeči predmeti: kvačkanje, pletenje, šivanje perila, kakor tudi krojno risanje, belo in umetno vezenje, narodno ornamentno vezenje in risanje, filigransko delo, email- in vžgano slikarstvo.

Učenke, ki so dovršile 14. leto, se sprejemajo vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne pri gospe

Mariji Kučera, Industrijalna učiteljica, Ljubljana, Sv. Petra cesta 31, na dvorišču.

1668 Zahvala.

Povodom smrti našega iskreno ljubljene, nepozabnega očeta, deda, tasta oziroma brata, gospoda

IVANA GÖTZA

hišnega posestnika

nam je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja, da se čutimo dolžne, izreči za nje, kakor tudi za številno spremstvo pri pogrebu svojo najiskrenejšo zahvalo.

Žalujoči ostali.

Pleskarska in v to stroko všteta se starbena in pohištvena dela

izvršujeta in se priporočata v naročila iz mesta in z dežele **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice. — Najnižje cene. — Vzorci so vselej na razpolago. — Izvrševanje strokovno zanesljivo in brez konkurence. 13 11-9

Pijte **Klauerjev „Triglav“** najzdravejši vseh likerjev. 544 150-81

Po ugodni ceni sukneno blago pri **R. Miklauc Ljubljana** Špitalske ulice šte. 5. 1650 52-3

Novo istrsko vino belo in črno,

v vsaki množini, kakor tudi „refoško“, se dobi po zmernih cenah pri g. Šime Defar, posestniku in trgovcu v Tinjani (pri Pazici) Istra. Železniška postaja: Sv. Peter v Šumi. 1554 10-9

Za pristnost se jamči v vsakem oziru.

Grenčica „Florian“ in likér „Florian“ najboljša kapljica za želodec. 1238 55